

ків на рахунках з обліку вкладів і відсотків за ними. Розрахунок розміру диференційованого збору проводиться шляхом зважування базової річної ставки збору за ступенем ризику. Розмір диференційованого збору має бути не менше розміру базової річної ставки. До введення диференційованих ставок прогнози достатності Фонду та розміру страхових внесків були збалансованими. Тому при введенні диференційованих страхових внесків необхідно забезпечити надходження до Фонду, що є співставними з існуючими. У разі віднесення до категорії банків з найвищим рівнем надійності значної кількості установ, мінімальна ставка страхового внеску має бути дещо нижчою порівняно із чинною ставкою.

Таким чином, використання диференційованих ставок при страхуванні депозитів стимулюватиме банки знижувати ризикованість своїх операцій, що позитивно впливатиме на стабільність усеї банківської системи України.

Список літератури

1. Основополагающие принципы для эффективных систем страхования депозитов. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.iadi.org/docs/Russian_IADI_BCBS_Core_Principles.pdf. - 10.04.2012. — Назва з екрана.
2. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб — [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. — Режим доступу: <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4452-17.-5.09.2012>. — Назва з екрана.

УДК 336.132.1

Д. В. Гаманков,
аспірант кафедри фінансів,
ДВНЗ «Київський національний
економічний інверситет імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

Значення фінансових ринків для економічного зростання країн важко переоцінити. Світова фінансова криза 2008—2009 рр. знову загострила інтерес дослідників до проблем державного регулювання та нагляду у цій сфері. Це стосується, передусім, розбудови органів державного регуляторного впливу, їх структури,

функцій; необхідних і достатніх обсягів втручання; переваг і недоліків; цілей та інструментів; взаємодії між собою на національному та міжнародному рівнях тощо.

Слід зазначити, що ще п'ятнадцять років тому в розвинених країнах питання всеохоплюючого державного нагляду у фінансовій сфері вважалося недоречним. Панувала думка, що належний контроль мав вестися лише за банківською галуззю, оскільки саме вона була найбільш значимою для фінансової стабільності країн.

Проте розвиток фінансового ринку призвів до значного підвищення ролі інших його складових, зокрема, страхового ринку, ринку цінних паперів і сектору пенсійних фондів. Таким чином, нагляд за зростаючим числом небанківських фінансових посередників набрав особливої актуальності.

В сучасному світі складається тенденція об'єднання окремих органів державного нагляду за банківською діяльністю, страховим ринком і ринком цінних паперів в єдину уніфіковану наглядову структуру. При цьому цікаво відзначити, що дотепер, принаймні в Європі, рішення країн про реструктуризацію фінансового нагляду були, в більшості випадків, політичними ініціативами, а відтак їм не передували широкі експертні обговорення. Саме тому дослідження змін в ефективності функціонування окремих сегментів фінансових ринків набуває особливого значення.

У червні 1998 р. Уряд Великої Британії передав велику частку функцій нагляду за банківською діяльністю від Банку Англії (Bank of England) до новоствореного Управління з фінансових послуг (FSA). Ця установа була створена з метою забезпечення державного нагляду за всіма секторами фінансової системи, що стало подією, яка мала далекоглядні наслідки не тільки для Великої Британії. І хоча подібний прецедент вже мав місце (скандинавські країни, а саме: Норвегія (1986 р.), Ісландія, Данія (1988 р) та Швеція (1991 р.), — прийняли таке рішення задовго до Великої Британії у зв'язку з ліквідацією наслідків національних фінансових криз), однак вперше велика промислово розвинена країна, яка, до того ж, є одним з головних міжнародних фінансових центрів, довірила нагляд за всією фінансовою системою єдиному органу, відмінному від Центрального банку. Можна без перебільшення стверджувати, що саме створення FSA започаткувало широкомасштабні реформи систем нагляду на фінансових ринках світу.

Наслідуючи досвід Великої Британії, інші країни теж створили комплексні наглядові органи. Такий шлях обрали для себе як «старі», авторитетні члени Європейського Союзу — Австрія

(2002 р.), Бельгія (2004 р.), Німеччина (2002 р.), Фінляндія (2009 р.), так і інші країни, які були частиною «проекту розширення ЄС» — Естонія (1999 р.), Латвія (1998 р.), Мальта (2002 р.), Угорщина (2000 р.), Польща (2006 р.). В Ірландії (2003 р.), Чехії та Словаччині (2006 р.) такі наглядові функції були передані до компетенції Центральних банків. За межами Європи уніфіковані наглядові установи були створені в Колумбії, Казахстані, Кореї, Японії, Австралії, Канаді, Нікарагуа, Руанді [1].

За період з 1998 по 2009 рр. зі 102 країн, де здійснювався відокремлений нагляд за трьома секторами фінансового ринку (банківський сектор, страховий ринок, фондовий ринок), 70 країн (близько 69 %) реформували свої системи нагляду. З них 29 країн запровадили повністю уніфіковані, єдині органи регулювання, а решта — здійснили часткову уніфікацію. Моделі державного нагляду, що застосовуються цими країнами, відрізняються як своєю широтою (банківський сектор, страховий ринок, фондовий ринок, пенсійні фонди), так і глибиною (функції та обов'язки наглядового органу). Приклади концепцій функціональної побудови державного нагляду у фінансовій сфері в деяких країнах світу представлено на рис. 1.

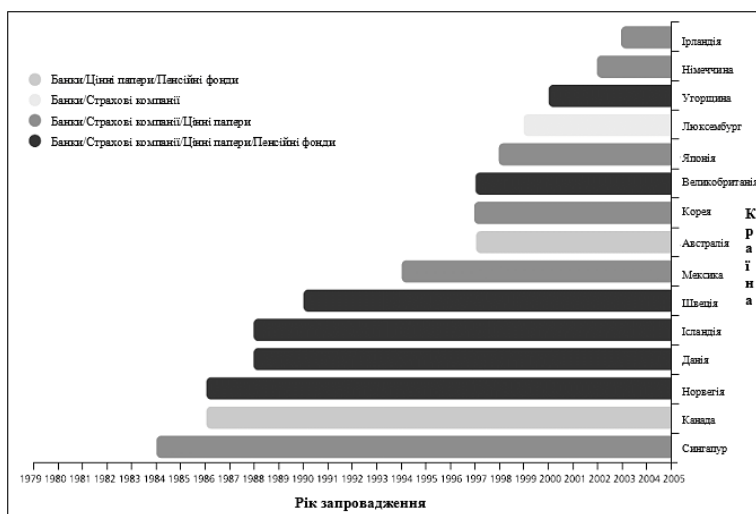

Рис. 1. Моделі органів комплексного нагляду деяких країн світу [2]

У представленому переліку країн помітною є відсутність США, які поки що продовжують використовувати відокремлений

нагляд за різними сегментами національного фінансового ринку. Проте у світлі останніх подій, пов'язаних зі світовою фінансовою кризою, зміни, запроваджені у державному нагляді за фінансовим сектором низкою провідних країн світу, виглядають своєчасними та доречними.

Важливо підкреслити, що архітектура системи нагляду повинна завжди відображати національні особливості країни. Уряд завжди має альтернативи, однак, на нашу думку, найдієвішим варіантом є інституційна консолідація державних наглядових органів.

Список літератури

1. World Bank Working Papers [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://econ.worldbank.org>
2. The Geneva Association «Risk and Insurance Research». [Електронний ресурс] Режим доступу: [http://www.genevaassociation.org/PDF/Geneva_Reports/Geneva_report\[1\].pdf](http://www.genevaassociation.org/PDF/Geneva_Reports/Geneva_report[1].pdf)

УДК 368:339.13

О. О. Гаманкова,

д-р екон. наук, проф.,
завідувач кафедри страхування,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

МІСЦЕ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ СТРАХОВОМУ РИНКУ

Глобалізація страхових відносин означає формування глобального страхового простору через подолання законодавчих та економічних бар'єрів між національними страховими ринками. Але ці процеси, природні для розвинених країн, близьких за своїм економічним потенціалом, можуть мати неоднозначні наслідки для страхових ринків країн, що розвиваються, у т.ч. для України.

Незважаючи на високі докризові темпи розвитку вітчизняного страхового ринку, він залишається вразливим, фінансово слабким і економічно обмеженим. Свідченням цього є місце України у сучасному світовому страховому просторі за такими макроекономічними показниками, як обсяг збору страхових премій, частка страхових премій у валовому внутрішньому продукті, розмір страхової премії в розрахунку на душу населення (табл. 1).